

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

37. An si in iure, vel aliqua Bulla inferatur pœna priuationis vocis debeat
intelligi tam de actiua, quam de passiuâ? Ex part. 5. tract. 13. & Misc. 1.
resolut. 91.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

RESOL. XXXV.

An qui fecit opus cui imponitur pena inhabilitatis statim ipse incurrat ante iudicis sententiam? Et pro praxi supradictae questionis docetur Scholasticis in Academiis, qui violantes preceptum, vel statutum illarum incurrent inhabilitatem, posse dare suffragium ad Cathedram, si delictum est occultum, quia in dicta inhabilitate non incurritur nisi post iudicis sententiam. Ex p. 4. tr. 4. & Mis. Ref. 26.

Sup hoc in Res. leg. 5. sed ad finem.

Hec questio sepius in praxi potest accideri: nam in Bullis Pontificiis non raro imponitur pena inhabilitatis ad officia & dignitates, praesertim contra Religiosos; & affirmatiuum sententiam docet Corduba, Mexia, Medina, Aragon, Salonus, & Rodriguez, quos citat Sanchez in summa. tom. 1. lib. 2. c. 39. n. 31. quia talis pena est pena priuatiua, non priuans aliquem aliquo iure quæsito, ac possessio, sed solum accipiendum: ergo non est expectanda iudicis sententia, si non expectatur in excommunicatione & ceteris censuris.

At his non obstantibus negatiuum sententiam docet Thomaz Sanchez ubi supra, n. 32. cum Nauarro, Molino Theologo, & Martino Ledesma, quibus ego addo Villalobos in summa tom. 1. tract. 2. diff. 25. n. 3. & Portel in dub. Regular. ver. Inhabilitas, n. 3. quia non omnes sententiae priuatiuae nullam iudicis executionem perentes incuruntur absque vlla sententia, sed id peculiariter est in excommunicatione, suspensione, & interdicto, vt late probat ipse Sanchez de matrim. lib. 9. disp. 30. n. 2. ceteras rationes videbis apud Sanchez & Portel. Igitur si aliquis faciat actum cui imposita est inhabilitas ad officia & beneficia, non tenetur ante iudicis sententiam subire dictam penam, & ita potest illud officium, vel beneficium acceptare, vel iam obtentum non relinquere. Et ideo Sotus de inst. lib. 4. q. 6. art. 34. docet scholasticos in Academiis, qui violantes preceptum, vel statutum illarum, incurrent inhabilitatem, posse dare suffragium in electione ad cathedram, si delictum sit occultum, quia in dictam inhabilitatem non incurunt, nisi post iudicis sententiam. Sed ego puto primam opinionem affirmatiuam esse probabilior, & sequendam; si quis autem sequi vellet hanc secundam, docentem quod pena inhabilitatis non incurritur ante iudicis sententiam, si quis, in qua, hanc opinionem sequi vellet, ego eum non damnarem, habet enim pro se graues Doctores, & rationes satis probabiles.

Sup hoc in Res. leg. 5. sed ad finem.

RESOL. XXXVI.

An qui per legem penalem ipso facto voce actiua, & passiuu priuatur, teneatur in conscientia hanc sanam subire ante iudicis sententiam, & condemnationem? Et notatur, stando in opinione affirmatiua, eum non teneri priuare se voce actiua, & passiuu, quoties hoc nequit facere sine infamia, etiam si in lege habeatur delinquentem incurere talem penam, non expectata vlla sententia. Ex p. 1. tr. 10. Ref. 24.

Sup hoc in Res. leg. 5. sed ad finem.

Affirmatiue respondet Salas de legib. disp. 15. sect. 2. n. 29. Valquez in p. 2. disp. 108. cap. 2. n. 12. Becanus in summa Theol. p. 2. tract. 3. c. 7. q. 3. concl. 1. n. 5. Suarez de legib. lib. 5. c. 9. n. 5. Villalobos in sum. tom. 1. tract. 2. dub. 25. n. 4. vbi sic asserit: [La pena de priuacion de voz actiua, y passiuu, qual es la inhabilitad para dar el voto en la eleccion, o para poder ser elegido, quando la ley lo declara suficientemente, obliga en conciencia, antes de la sententia del juez. Assi lo dicen todos los Doctores, & yo inhiere claramente de lo dicho, Tom. VI.]

Sup hoc in Res. leg. 5. sed ad finem.

que corre aquita misma razon, que en las censuras, so- lege aliter lo hallo que Soto lib. 1. de inst. q. 6. art. 6. & lib. 4. q. 6. art. 3. tiene lo contrario, hablando de la voz actiua, y inhabilitad para dar el voto, y haze diferencia entre las demas penas priuatiuas, y esta: porque en las demas solo priuande los bienes communes, y esta priua de los proprios. Mas esto ya queda impugnado, y el derecho de elegir tan poco es cosa propria, sino comun de la Iglesia, o Vniuersidad, y assi como por la descómunion queda vno priuado para poder elegir, por sola la ley tambien quedara inhabil para votar en la catedra por los estatudios, y no hallos Doctores ningunos, que en esto segan Soto.] Ita ille.

1. Sed fallitur asserendo, Sotum neminem fuisse sequutum: nam eius sententiam, amplexi sunt aliqui, & inter alios, ex Societate Iesv Granado in p. 2. contr. 7. tract. 3. p. 1. disp. 13. sect. 2. n. 15. Ledesma in sum. q. 19. art. 2. Soula in explic. Bulla Clem. 8. de largit. man. §. 9. Molina de inst. tom. 1. tract. 2. disp. 96. n. 8. vbi ita ait: [Idem dicendum est, quando quis ipso iure ob crimen aliquod priuatus est iure eligendi, aut iure suffragium ferendi, vt Scholastici ob ambitum in cathedris; nisi enim sententia sequatur, eligere possunt, suffragiumque ferre, idque habet consuetudo Vniuersitatum, vt affirmat Sotus. Ita Molina, & Episcopus Antuerpiensis Malderus in part. 2. q. 96. art. 4. memb. 4. fol. mibi 401. col. 1. loquens de hac questione, ita asserit: [Probabiliter quidam dicunt, suffragio actiuo neminem priuari per legem penalem ante sententiam iudicis, ne omnes electiones reddantur ineffectus: secus de suffragio passiuo.] Sic ille. Et ideo etiam hanc sententiam, quoad vocem actiuam, docuit nouissimè Castellinus in tract. de elect. can. prel. 1. §. 6. num. 20. & alij penes ipsum. Vide etiam Layman in Theol. moral. tract. 4. c. 15. n. 5. & Sanchez de matrim. lib. 9. disp. 30. n. 2.

Sup hoc in Res. præteri. ra. §. 2. post medium a vef. Et ideo Sotus.

3. Et notandum est etiam, stando in prima opinione, eum qui in priuationem vocis actiuae, & passiuæ incidit, non teneri priuare se voce actiua, vel passiuu, quoties hoc nequit facere sine infamia; etiam si in lege habeatur, delinquentem incurere in talem penam, non expectata vlla sententia. Et ita docet Bonacina de legib. disp. 1. q. 1. punct. 7. n. 10. & alij. Et ratio est: quia ius ad propriam sapiam conseruandam præponderat iuri humano, indidenti, v. g. priuationem officij, beneficij, vocis actiuae, &c. Tenetur tamen in tali casu delinquens, diligenter inquirere dispensationem.

RESOL. XXXVII.

An si in iure, vel aliqua Bulla inferatur pena priuationis vocis, debeat intelligi tam de actiua, quam de passiuu? Ex p. 5. tr. 13. & Mis. 1. Ref. 91.

1. Affirmatiuam sententiam docet Lessius lib. 2. c. 34. dub. 29. n. 105. explanans quemdam locum Concilij Tridentini, & ratio potest esse, quia vbi ius non distinguit, nec nos distinguere debemus.

2. Verum ego contraria sententia adhaereo. Dico igitur in tali casu penam intelligendam esse de sola voce actiua, quia pena extendenda non sunt, & vox actiua, non autem passiuu est, quæ proprie & absolute vox dicitur; ergo pro sola vocis actiuae priuatione, intelligenda est priuatio vocis absolute sumptæ, vcrba enim absolute priuata accipienda sunt pro famosiori significato. Et ita docet Garfias de benef. p. 3. c. 4. n. 15. & post illum Castrus Palaus tom. 2. er. 13. disp. 6. punct. 6. num. 15.

C 3 RESOL.